

Napirend:

ELŐTERJESZTÉS

**Vác Város Önkormányzat Képviselő-testületének
Gazdasági-Városüzemeltetési és Vagyongazdálkodási Bizottsága
2015. március 9-i ülésére**

Szám: 1-35/2015.
Tárgy: **Gazdasági program 2015 – 2019.**
Melléklet: 1 db

Előterjesztő: **Fördös Attila polgármester**
Készítette: Kalász József
Előadó:

Előzmény/korábbi döntés:
Terjedelem: 29 oldal

Bizottsági tárgyalások: -

Döntéshozatal módja: *nyílt ülés (Mötv. 46. § /1/), egyszerű többség (Mötv. 47. § /2/)*

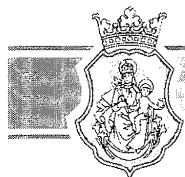
**Törvényességi véleménye-
zésre bemutatva:** Jogi Osztály

Törvényességi észrevétel: Deákné Dr. Szarka Anita
Jegyző

Nincs / az alábbi:

**Véleményezésre megkap-
ta:** Kökény Szabolcs
Pénzügyi és Adó osztály osztályvezető

**Véleményezésre megkap-
ta:** Fördös Attila
Polgármester

Tisztelt Bizottság!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a előírja gazdasági program készítésének kötelezettségét.

Mellékelve átadom az Önkormányzat 2015 – 2019. évekre vonatkozó gazdasági programját. Kérem a Tisztelt Bizottságot ennek megtárgyalására és a határozati javaslat támogatására.

Vác, 2015. március 5.

**Fördös Attila s.k.
polgármester**

Határozati javaslat

A Gazdasági-Városüzemeltetési és Vagyongazdálkodási Bizottság javasolja a Képviselő-testületnek Vác Város Önkormányzat 2015 – 2019. évekre vonatkozó gazdasági programjának elfogadását.

Határidő: márciusi képviselő-testületi ülés

Felelős: polgármester

Vác Város
Önkormányzata

GAZDASÁGI PROGRAM
2015 – 2019.

Vác, 2015. március

Fördős Attila
polgármester

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	2. oldal
I/1. A program készítésének jogi háttere	2. oldal
I/2. A programot meghatározó külső folyamatok	3. oldal
I/3. Uniós, nemzeti és régiós stratégiák	4. oldal
a/ Az Európai Unió gazdaságpolitikájának várható irányai	4. oldal
b/ Nemzeti Intézkedési Terv	6. oldal
c/ Pest Megyei Területfejlesztési Program	7. oldal
II. A program alapelvei	8. oldal
III. Általános helyzetértékelés	9. oldal
III/1. Az önkormányzati rendszer változása	10. oldal
III/2. Demográfiai, társadalmi helyzet	11. oldal
III/3. A gazdálkodás meghatározó tételei	13. oldal
IV. Fejlesztési lehetőségek és veszélyek	15. oldal
IV/1. Gazdaság	15. oldal
IV/2. Közlekedés	16. oldal
IV/3. Idegenforgalom, kulturális élet, környezet	18. oldal
IV/4. Önkormányzati szervezeti háttér	20. oldal
V. Tervek, programok	22. oldal
V/1. Gazdálkodás	22. oldal
V/2. Városfejlesztés	24. oldal
VI. Összegezés	27. oldal

I. Bevezetés

I/1. A program készítésének jogi háttere

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 116. §-a írja elő a gazdasági program készítésének kötelezettségét:

- „(1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- (2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakokra szól.
- (3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.
- (4) A gazdasági program, fejlesztési terv – a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.
- (5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.”

A gazdasági programról először a helyi önkormányzatokról szóló – mára már hatályát veszített – 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 91. § (1) bekezdése rendelkezett, mindössze ilyen röviden: „Az önkormányzat meghatározza gazdasági programját és költségvetését.”

Az Ötv. másfél évtizeden keresztül nem határozta meg a gazdasági program tartalmát, és még csak nem is utalt arra, hogy ennek megfogalmazásakor mi az önkormányzattal szembeni minimális törvényalkotói elvárás. Ebből következően a helyhatóságok nagy többsége – élve a jogszabályból következő jelentős szabadságfokkal – nem állított össze gazdasági programot, hanem ehelyett a költségvetésének egészét vagy az egyik fejezetét tekintette annak. (Hiszen az önkormányzati költségvetés minden évben biztosan elkészült; abban pedig – tagadhatatlanul – sok szám, táblázat, gazdasági levezetés, valamint elérendő cél és az ezek megvalósításához szükséges eszköz szerepelt.)

Mindemellett egyes önkormányzatok próbáltak a gazdasági program készítési feladatuknak jobban megfelelni és a költségvetésüktől elkülönülő – akár több évre vonatkozó – elképzelést megfogalmazni. Ezek a viszonylag hosszabb időintervallumok pedig logikusan alkalmazkodtak a választási ciklusokhoz; lévén egy adott képviselő-testületnek 4 éve volt a stratégiai szándékai megvalósítására. Az egyes önkormányzatok által meghatározott gazdasági programok ezért kapták a ciklusprogram elnevezést.

Városunkban az első ciklusprogram 2003-ban, a második 2007-ben készült, a harmadik pedig 2011. áprilisában.

Itt kell kitérni arra, hogy 2005-ben az Ötv. 91. §-ának egyes bekezdései lényegesen módosultak, kiegészültek, illetve megváltoztak. A gazdasági program tartalmára vonatkozóan viszonylag részletes rendelkezések születtek, és emiatt az önkormányzatok a 2006-os választásokat követően célszerűnek tartották azt, hogy aránylag nagyobb terjedelmű, átfogó képet adjanak a helyzetükről és a jövőbeni elképzeléseikről.

Azzal együtt, hogy 2011. tavaszán elkészült Vác Város Önkormányzatának (a továbbiakban: Önkormányzat) ciklusprogramja (mely röviden tartalmazta a többéves terveket) – 2011. szeptemberében a képviselő-testület megtárgyalta és elfogadta a gazdasági programot is. Ebben a tanul-

mányban nagyon sok olyan elképzelés szerepelt, melyeknek megvalósíthatósága – már a leírásakor is tudottan – meghaladták a 2011–2014-es időszak lehetőségeit. Ám – a MÖtv. fent idézett 116. § (5) bekezdése szerint – a jelen gazdasági programban ezeket a témákat is be kellett mutatni, hiszen ezek hosszabb távon és visszatérően meghatározzák a város életét és befolyásolják az önkormányzati döntéseket.

Ha a jelenleg hatályos MÖtv. előzőekben idézett 116. §-át összehasonlítjuk a 2005-től „élő” és már hatályát veszített Ötv. 91. §-ával, akkor láthatjuk, hogy a gazdasági program kötelező tartalmát illetően súlyponteltolódások és hangsúlyváltások jelennek meg. Négy évvel ezelőtt a normaszöveg még tartalmazta azt, hogy a gazdasági programnak kiemelten foglalkoznia kell a „fejlesztési elképzelésekkel”, most a MÖtv. „az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzelésekre” fókuszál. A régi szabályozásban konkrétan szerepel a „munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése, a településfejlesztési politika és az adópolitika célkitűzéseinek”, valamint a befektetéstámogatási és városüzemeltetési politika célkitűzéseinek” bemutatása, míg a MÖtv.-ben ez már nincs megfogalmazva. Emellett a gazdasági program tartalmának előírása során értelemszerű változtatás történt amiatt, mert a MÖtv. már nem jelöl meg „kötelező és önként vállalt feladatokat”, továbbá az önkormányzati területfejlesztési elképzeléseket most nem kistérségi, hanem megyei szinten kell összehangolni.

Külön és kiemelten kell szólni arról a változtatásról, mely első pillanatban csak stilisztikainak – sőt talán furcsának is – tűnik, ám valójában ennél sokkal jelentősebb dologról van szó: a MÖtv. előzőleg idézett 116. §-ában a „gazdasági program” kifejezés hatszor szerepel, ám egyszer sem önmagában, hanem mindannyiszor így: „gazdasági program, fejlesztési terv”. Ezek szerint tehát a fejlesztés a gazdaság kiemelt területe, és annak maximális szem előtt tartásával kell programot alkotni. Ám az is igaz, hogy egy önkormányzat tevékenységének a részei komplex egészet képeznek és a fejlesztés e sok összetevő végső hatásaként jelenhet meg. Célszerűtlen a fejlesztést önmagában, összefüggések nélkül értelmezni.

A gazdasági program tartalmával kapcsolatos törvényi változtatások egyrészt leképezik a utóbbi években végbement közigazgatási és társadalmi folyamatokat. Másrészt pedig a normaszövegből egyértelmű, hogy a fejlesztés az önkormányzatokkal szembeni meghatározó elvárás.

I/2. A programot meghatározó külső folyamatok

A gazdasági program összeállításánál már az előljáróban szólni kell azokról a hazai és nemzetközi folyamatokról, melyek közvetlenül vagy áttéteken keresztül befolyásolhatják a város lehetőségeit, a fejlesztési irányokat. A külső körülmények vizsgálata segíthet abban is, hogy a város felkészülhessen a rá váró gazdasági-társadalmi és környezeti kihívásokra és időben meg tudja fogalmazni – az adottságainak, felkészültségének, kulturális beállítottságának és hagyományainak leginkább megfelelő – saját válaszait a további kiegyensúlyozott fejlődése érdekében.

A 2008-ban kezdődött nemzetközi gazdasági válság a magyar gazdaság egészén is igen mély nyomot hagyott. Az Európát meghatározó módon érintő visszaesésnek napjainkig ható következményei vannak. A konjunkturális lehetőségek még ma is lényegesen elmaradnak a válság előtti időszakhoz képest és a növekedési kilátások meglehetősen bizonytalanok. Az Európai Unió egészében még ma is csak viszonylag lassú gazdasági növekedésre lehet számítani, nagyfokú pénzügyi bizonytalanság mellett.

A problémákat tovább fokozza az orosz-ukrán háborús állapot, melynek – többek között – közvetlen hatása lehet hazánk energiaellátására és így a gazdaságunk egészére is.

A hazai gazdaság meghatározó folyamataira is rányomta bélyegét a globális pénzügyi válsággal összefüggő világgazdasági recesszió, amely a legkedvezőtlenebb hatást a munkanélküliségre gyakorolta: 2008–2011. között növelve a munkaerőpiaci feszültségeket. Ugyanezekben az években visszaestek a hazai beruházások, valamint az új megrendelések, és e témák az ágazatok közül legérzékenyebben az építőipart érintették (beleértve az infrastrukturális fejlesztéseket is). 2013-ig csökkent a háztartások fogyasztása, mely annak ellenére következett be, hogy a személyi jövedelemadó-rendszer átalakításának köszönhetően a reálbérek – a legtöbb társadalmi csoport esetében – emelkedtek. A belső fogyasztás visszaesése vélhetően a devizában felvett hitelek törlesztő részletének jelentős növekedésével magyarázható. A belső piac zsugorodása érzékenyen érintette a hazai munkaerőpiacot, elsősorban a kis- és mikroállalkozásokat. Az állam szigorú költségvetési politikája, az export növekedése és a külkereskedelmi egyensúly elmúlt években tapasztalható kedvező alakulása, megteremtheti az alapját az elkövetkező időszakban egy megfelelő ütemű és állandó gazdasági növekedésnek.

Feltétlenül szólni kell arról az átfogó közigazgatási reformról, mely jórészt 2012/2013-ban valósult meg és alaposan megváltoztatta az önkormányzati feladatrendszert és tevékenységet. Vác esetében például tényként kell elfogadni, hogy 2012. májusában állami tulajdonba került a Jávorszky Ödön Kórház (mely intézmény költségvetése a városi büdzsének gyakorlatilag a harmadát jelentette). A következő év január 1-én megalakultak a járáások és ez jónéhány önkormányzati feladat megszüntetésével, illetve átadásával járt együtt. Ugyanekkor történt több intézmény (elsősorban iskola) állami fenntartásba adása (önkormányzati működtetés mellett).

I/3. Uniós, nemzeti és régiós stratégiák

a/ Az Európai Unió gazdaságpolitikájának várható irányai

A válság ráirányította a figyelmet az európai gazdaság strukturális problémái átgondolásának fontosságára, továbbá a hosszú távú kihívások (az erőforrások szűkössége, az energiaárak hektikus változása, a társadalom elöregedése, a tartósan magas munkanélküliség, a környezetszennyezés és a klímaváltozás) kezelésének szükségességére. Az Európai Unió – felismerve az előtte álló megoldandó feladatokat – az eddigi gazdasági és szociális vívmányainak megőrzése érdekében, új távlatos programot fogalmazott meg.

Az Európa 2020 stratégia legfőbb célja egy olyan intelligens, fenntartható és inkluzív gazdaság létrehozása, melyben magas a foglalkoztatottság és a termelékenység, továbbá erős a társadalmi kohézió, és amely alapját képezheti a XXI. század európai szociális piacgazdaságának. E stratégia három, egymást kölcsönösen megerősítő prioritást tart szem előtt:

- intelligens növekedés: a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása
- fenntartható növekedés: erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság
- inkluzív növekedés: magas foglalkoztatás, valamint erős szociális és területi kohézióval működő gazdaság kialakításának ösztönzése.

Az Európai Unió előtt álló legnagyobb kihívásokat figyelembe véve a Bizottság meghatározta azokat a kiemelt közösségi célokat, melyeket a jelen uniós költségvetési ciklus végéig (2020-ig) szeretne elérni. Ezek a következő 5 pontban foglalhatók össze:

- a 20–64 évesek legalább 75 %-ának munkahellyel kell rendelkeznie
- az EU GDP-jének 3 %-át kutatás-fejlesztésre kell fordítani
- teljesíteni kell a „20/20/20” éghajlat-változási/energiaügyi célkitűzéseket (1990-hez képest 2020-ra 20 %-kal kell csökkenteni az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, az

- energiateremtő képességet 20 %-kal kell javítani, valamint a megújuló energiaforrások részarányát 20 %-ra kell növelni)
- az iskolából kimaradók arányát 10 % alá kell csökkenteni, továbbá el kell érni, hogy az ifjabb generáció 40 %-a rendelkezzen felsőoktatási oklevéllel
- 20 millióval csökkenteni kell a szegénység kockázatának kitett lakosok számát.

Meg kell jegyezni, hogy az előzőekben leírt általános célok egy-egy tagország esetében a sajátosságok figyelembevételével kerültek lebontásra.

Magyarországon a foglalkoztatottság növelése a gazdaságpolitika kiemelt területe és ez az Új Széchenyi Terv szerint az egyik kitörési pont. A Bizottság által javasolt célérték hazánk esetében a 67,4–71,4 % közötti intervallumba esik.

Az Új Széchenyi Terv prioritásai közé tartozik a „Tudomány – Innováció” program. Ennek végrehajtása révén bővül a jelenlegi kutatás-fejlesztési támogatási rendszer, emellett az eddiginél nagyobb hangsúlyt kap a kiaknázatlan lehetőségek feltárása és erősödik a hazai gazdaság versenyképessége. Magyarország vonatkozásában a kutatás-fejlesztésnek a Bizottság által javasolt GDP arányos célértéke: 1,6–2,6 %.

A klíma-energia célkitűzések, illetve azok megvalósítása fontos szerepet játszanak a „Megújuló Magyarország” megteremtésében. A zöld gazdaságfejlesztés jól kapcsolódik az EU gazdaságélénkítési és munkahely teremtési programjaihoz, továbbá – működőtőke bevonása révén – a költségvetés terheltségének csökkentéséhez is. A Bizottság által javasolt célértékek hazánk esetében: a megújuló energiaforrások részarányának 13 %-ra növelése, az energiafelhasználás 14,6 %-kal történő csökkentése, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátásának 2005-ös szinten tartása.

Az oktatással kapcsolatos stratégia megvalósítása hazánkban már az óvodai ellátást segítő intézkedésekkel (a korai fejlesztéssel és a hátrányos helyzetűek segítségével) megkezdődött. A további korosztályoknál kiemelt cél a hátrányos helyzetű gyerekek eredményes iskolai előrehaladásának biztosítása, valamint a közép- és felsőfokú végzettségűek idegennyelv tudásának javítása, továbbá az oktatás tartalmának közelítése a munkaerő-piaci igényekhez. Hazánk esetében a Bizottság által javasolt célértéki intervallumok: az iskolából kimaradóknál 7–8,5 %, a felsőfokú végzettséggel rendelkezőknél: 29–35 %.

Az uniós szintű szegénységi célkitűzés 3 szegénységi mutatóon (a szegénységi küszöb alatt élők, az anyagi nélkülözésben élők, az aktív kereső nélküli háztartásban élők) alapszik, melyek közül a tagállamok maguk választhatják meg, hogy mely jellemzők, milyen összetételben tükrözik leginkább a szegénység csökkentésével kapcsolatos prioritásaikat. Bár a szegénységi küszöb alatt élők számának tekintetében Magyarország jelenlegi helyzete az EU átlagánál kedvezőbb, mégis az ezen indikátor részének tekinthető gyermekszegénység szempontjából jelentősen rosszabbul állunk. Magyarország a teljes szegénységi ráta helyett elsősorban a gyermekes családok szegénységi mutatója vonatkozásában tesz számszerű vállalást. A Bizottság által javasolt célérték: ennek az adatnak a 25 %-os csökkentése.

A bemutatott 5 cél megvalósítása érdekében, illetve a gazdasági fejlődés és a társadalmi előrehaladás ösztönzésére a Bizottság a következő 7 kiemelt kezdeményezést teszi:

- Az „Innovatív Unió” célja a keretfeltételek, illetve a kutatásra és innovációra fordított finanszírozás javítása annak érdekében, hogy az innovatív ötletekből a növekedést és a foglalkoztatást segítő termékek és szolgáltatások jöjjenek létre.
- A „Mozgásban az ifjúság” az oktatási rendszerek teljesítményének növelését és a fiatalok munkaerőpiacra történő belépésének megkönnyítését szolgálja.
- Az „Európai digitális menetrend” a nagy sebességű internet bővítését, valamint az egységes digitális piac előnyeinek a háztartások és a vállalkozások általi kiaknázását tartja szem előtt.
- Az „Erőforrás-hatékony Európa” a gazdasági növekedés és az erőforrások felhasználásának szétválasztását, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé való elmozdulás

- elősegítését, a megújuló energiaforrások növekvő mértékű alkalmazását, a szállítási ágazat modernizálását és az energiahatékonyság ösztönzését szolgálja.
- Az „Iparpolitika a globalizáció korában” a vállalkozások (különösen a kkv-k) üzleti környezetének javítására és a világszinten is versenyképes, erős és fenntartható ipari bázis kifejlesztésének támogatására fókuszál.
 - Az „Új készségek és munkahelyek menetrendje” a munkaerőpiacok modernizálását célozza és arra törekszik, hogy lehetővé tegye az emberek számára a készségeik egész életen át történő fejlesztését; ezáltal növekedjen a munkaerőpiacon való részvétel, és – a munkavállalók mobilitása révén – közeledjen egymáshoz a munkaerőpiaci kínálat és kereslet.
 - A „Szegénység elleni európai platform” célja olyan szociális és területi kohézió biztosítása, ahol a növekedés és a munkahelyteremtés előnyeit széles körben megosztják. Ezzel párhuzamosan pedig a szegénységben és a társadalmi kirekesztettségben élők méltóságában, a társadalom aktív tagjaiként élhetnek.

Ez a 7 kicmelt kezdeményezés az EU-ra és a tagállamokra nézve egyaránt kötelező. Az uniós eszközöket – az egységes piacot, a pénzügyeket és a külpolitikát – a stratégia gazdája (az Európai Tanács) teljes mértékben mobilizálni kívánja a problémák kezelése és az Európa 2020 céljainak elérése érdekében.

b/ Nemzeti Intézkedési Terv

Az Európa 2020 stratégiához Magyarországon a Nemzeti Intézkedési Terv (NIT) illeszkedik. Az Európa 2020 stratégia tagállami szintű végrehajtásának meghatározó eleme az, hogy a tagállamok évente nemzeti intézkedési tervet készítenek, amelyben bemutatják a stratégia fő célkitűzéseivel kapcsolódó legfontosabb kormányzati lépéseket. (A jelen gazdasági program előző részében már érintettük és bemutattuk, miként illeszkednek az Európa 2020 stratégia 5 kiemelt célkitűzéséhez az Új Széchenyi Terv prioritásai.)

Hazánkban a nemzeti reformprogram – az Unió célkitűzései alapján meghatározott célértékeket figyelembe véve – megjelölte a két fő intézkedéssort (majd pedig azokat konkretizálta):

- integrált iránymutatások (amelyek a közösségi célok tagállami szintre való lebontásának lépéseit, prioritásait fogalmazzák meg, illetve a jövőben, a tagállami teljesítések monitoringjának alapját képezik)
- a fenntartható növekedést tagállami szinten akadályozó makro-strukturális növekedési akadályok azonosítása.

Az integrált iránymutatások két részből (az Átfogó Gazdaságpolitikai Iránymutatásokból és a Foglalkoztatáspolitikai Iránymutatásokból) állnak. A cél az, hogy világos stratégiai irányt jelöljenek ki a gazdaságpolitika és a foglalkoztatás területén. Ezek jelentik az Európa 2020 stratégiában elhatározott prioritások nemzeti szintű végrehajtásának, a stratégia konkrét intézkedésekben való megjelenítésének kereteit:

- a közpénzügyek minőségének javítása, az államháztartás fenntarthatóságának biztosítása
- a makro-egyensúlytalanságok megszüntetése
- az euró övezet egyensúlytalanságainak a csökkentése
- a kutatás, a fejlesztés és az innováció kapcsolatának erősítése a gazdaságban
- az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, erőforrás-hatékonyság
- az üzleti és fogyasztói környezet javítása és az ipari bázis korszerűsítése
- a munkaerő-piaci részvétel növelése, a strukturális munkanélküliség csökkentése, a munkahelyek minőségének javítása

- a munkaerő piaci igényeknek megfelelő végzettség, élethosszig tanulás ösztönzése
- az oktatás és a szakképzés minőségének javítása
- a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni harc.

A versenyképességet és a növekedést hátráltató makro-strukturális növekedési akadályok azonosításával kapcsolatban az alábbi jellemzőket lehet rögzíteni:

- nem eléggé növekedésbarát közkiadási szerkezet, illetve magas adósságráta és államháztartási deficit
- magas devizahitel-állomány
- alacsony foglalkoztatási szint
- fejlesztésre szoruló üzleti környezet
- oktatási rendszer és munkaerőpiac gyenge kapcsolata.

c/ Pest Megyei Területfejlesztési Program

Pest megye 2014-2020-ra szóló területfejlesztési programja már a bevezetőjében utal rá, hogy Magyarország megyéi közül ez a legösszetettebb helyzetű, adottságú, problematikájú térség. Ez hazánk egyetlen fejlett régiójának része, a fővárost körülölelve, minden oldalról más megyékkel, illetve az országhatárral övezve. A 187 településén élő 1 millió 250 ezer fős lakossága három más átlagos megye lélekszámát is meghaladja. E megye természeti, társadalmi és gazdasági szempontból sem homogén: a főváros tőszomszédságában viszonylag jól prosperáló gazdasági övezetei vannak, míg a megyehatárokon fejlődésben lemaradó térségek találhatók (közel négyszázszáz lakosságszámmal). A magyarországi megyék közül itt van a legtöbb vállalkozás: közel 100 ezer.

A Pest megye Területfejlesztési Programjának célrendszere 3 átfogó elhatározást jelöl meg: a gazdaság dinamizálását, a társadalmi megújulást, valamint a térszerkezet fejlesztését, kiegyensúlyozását. Ezt figyelembe véve, valamint törekedve az európai uniós tematikus célkitűzésekre és a hazai operatív programokhoz való illeszkedésre, 8 fő beavatkozási területet azonosítottak:

- Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása (I. prioritás)
- Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (II. prioritás)
- közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében (III. prioritás)
- települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért (IV. prioritás)
- fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása (V. prioritás)
- társadalmi innováció, illetve megújulás, valamint a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (VI. prioritás)
- testben és lélekben egészséges Pest megye (VII. prioritás)
- integrált területi beruházások Pest megyében (VIII. prioritás)

A megyei területfejlesztési program – mely 177 oldal szöveget és ezen felül 125 oldal mellékletet tartalmaz – városunkkal viszonylag keveset foglalkozik: a szöveges részben Vác hatszor szerepel. Ebből háromszor a kórházzal kapcsolatos fejlesztési igényről, egyszer a 2-es út bővítésének szükségességéről, egyszer pedig a Duna-híd esetleges megépítéséről esik szó. Emellett városunkkal összefüggésben egy érdekes minősítés is szerepel, mégpedig a program fő megállapításai között: *„Bizonytalan a helyzet az „átalakuló” Vác, valamint kisebb mértékben Dunakeszi térségében – ahol a technológiát, tudást hasznosító iparágak teljesítménye, a 2-es főút alkotta tengely növekedési perspektívája kérdéseket vet fel.”* E szöveg értelmezésével kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a program kistérségek/járások helyzetét vizsgálja és hasonlítja össze. A megyei települések közül pozitívként kiemeli a Budaörs,

Érd, Pilisvörösvár, Szentendre kistérségei alkotta innovációs-vállalkozói övet, illetve a Veresegyház-Gödöllő versenyképességi pólust. Emellett Cegléd, Ráckeve, Gyál, Monor, sőt még Dabas kistérségeit is „feltörekvő” jelzővel látja el. Ezzel szemben az innováció és a versenyképesség szempontjából „fehér foltnak” tekinthető az Ipoly mente, valamint Nagykáta és Aszód kistérségeinek helyzete és jövője.

II. A program alapelvei

E program összeállításánál egyrészt az önkormányzat jelenlegi működési jellemzőiből, a 2015. márciusában meglévő tényhelyzetből kell kiindulnunk. Az ettől való továbblépési lehetőségek meghatározásakor többször utalás történik a folyamatok kialakulásának hátterére, hiszen e nélkül az összefüggések nem volnának értékelhetők.

Az irreális elvárás volna, ha – a jelenlegi ismeretek alapján – mindenre kiterjedően, időrendi bontásban pontos és tételes prognózist adnánk annak, hogy mi fog történni Vác Városban a 2019-es év végéig. A gazdasági programunk azokat a céljainkat tartalmazza, melyeket most reálisnak és megvalósíthatóknak vélünk. A teljességhez tartozik, hogy többször is érintve lesznek olyan témák és feladatok, melyek ebben az időszakban eleve csak részben teljesülhetnek, illetve olyan ügyek, melyek kizárólag hosszabb távon kezdhetők, illetve valósíthatók meg, de már ezekben az években is – legalább az előkészítés szintjén – foglalkoznunk kell velük. Hiszen a város működésében, életében folyamatok vannak; egy-egy konkrét ügy megoldása sokszor többéves előkészítést, szervezést és – ezt követően – konkrét végrehajtást igényel.

A gazdasági program összeállításánál meghatározó keretet jelentett a jogszabályi környezet:

- törvényi előírások
- kormányzati és miniszteriális rendeletek
- Vác Város Önkormányzat rendeletei
- képviselő-testület határozatai.

A polgármester jegyzi a gazdasági programot. Ennek elkészítésekor figyelembevételre kerültek a következő szempontok:

- a képviselők elképzelései
- a képviselő-testület döntései, valamint a testületi üléseken elhangzott javaslatok, elgondolások
- a Polgármesteri Hivatalban, az önkormányzati intézményekben és a gazdasági társaságoknál dolgozó szakmai vezetők véleménye
- a városban élők reális igénye
- a helyi önszerveződő közösségek elképzelései.

A gazdasági programban megfogalmazott célok elérése érdekében a képviselő-testületnek kétirányban kell lépéseket tennie:

- biztosítani szükséges az egymásra épülő programrészek megvalósíthatóságát (ezen belül kiemelt figyelemmel kell lennie az egyes tartalmi elemek összefüggéseire, koherenciájára)
- meg kell teremtenie a szükséges anyagi forrásokat és fedezetet.

Már a bevezetőben leszögezzük azt, hogy a gazdasági programban leírt célok, elképzelések megvalósításához a képviselő-testületnek kell biztosítania a szükséges pénzügyi hátteret.

Tényként kell kezelnünk, hogy az önkormányzati költségvetésben a feladatfinanszírozásra kapott – évente változó mértékű – összegek és a saját bevételek egyelőre csak a működés fedezetére elegendők. Céljaink eléréséhez elengedhetetlenül szükséges további források bevonása, melyek kö-

zött párhuzamosan kell dolgoznunk a saját bevételek növeléséért és a minél sikeresebb pályázatok révén történő forrászerzésért (belleértve elsősorban az Uniós és a kormányzati pénzeket, valamint a TAO-s lehetőségeket).

A gazdasági program alapelveiben nyomatékosítjuk, hogy a működési célú bevételeket működésre, a fejlesztésekre megszerzett pénzeket pedig fejlesztésekre költjük. Fejlesztésre megszerzett bevételnek tekintjük az állami támogatások fejlesztési részét, valamint az ingatlanértékesítés bevételét.

Vác Város meghatározó stratégiai dokumentumaiban (Városfejlesztési Konceptió, Integrált Településfejlesztési Stratégia, Szociális Szolgáltatás Tervezési Konceptió, Helyi Esélyegyenlőségi Terv, Közlekedésfejlesztési Konceptió, stb.) foglaltakat figyelembe véve – illetve szem előtt tartva a város fejlesztési törekvéseit, belső adottságait és a gazdasági-társadalmi folyamatait – megfogalmazható: egy olyan gazdasági programot kívánunk megfogalmazni, majd pedig megvalósítani, amely elősegíti a kiegyensúlyozott és versenyképes városi gazdaság működését olyanformán, hogy közben maximálisan szem előtt tartjuk az itt élő lakosság érdekeit.

A gazdasági program sikeres megvalósítása érdekében, az alábbi fejlesztési alapelveket kívánjuk követni az elkövetkező időszakban:

- a városi bevételek és kiadások hosszú távú egyensúlyának megtartása, a kötelezőnek tekinthető önkormányzati feladatok ellátásának – lehetőségek szerinti – javításával
- az önkormányzati intézmények és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működésének racionalizálása, költséghatékony közszolgáltatások biztosítása
- az önkormányzati ingatlanokkal történő hatékony vagyongazdálkodás; az önkormányzati vagyon növelése
- részvétel azokon a pályázatokon, melyek eredményeként megvalósíthatók egyes önkormányzati fejlesztési célok
- a környezettudatos, környezetbarát és energia-hatékony szemlélet erősítése és előtérbe helyezése a gazdaságfejlesztési elképzelések során
- a településszerkezeti problémák megoldási igényéből kiinduló település-, illetve részben gazdaságfejlesztés (célul kitűzve: a belváros, valamint a városrészi centrumok további fejlesztését, a racionalizáltabb városrészi funkciómegosztást, valamint barnamezős fejlesztéseket), melyekkel elősegíthetjük a jövőbeni beruházói igényekre való felkészülést, illetve azok területi orientálását
- a helyi vállalkozások élénkítése, törekedve a minél nagyobb részvételükre a helyi fejlesztéseknél
- a munkanélküliség alacsony szinten tartása, a helyi lehetőségek és mozgástér maximális kihasználásával, továbbá: aktív foglalkoztatáspolitikai megvalósítása
- a piac szereplőivel történő konzultációs és kooperációs kapcsolatok további erősítése
- a civil szervezetek közéleti szerepének és gazdaságfejlesztési, társadalmi kohéziós funkcióinak támogatása, tevékenységük ösztönzése.

III. Általános helyzetértékelés

A 2015–2019. évekre vonatkozó gazdasági program csak úgy fogalmazható meg, ha az anyagunk ezen részében – legalábbis érintőlegesen és utalásszerűen – bemutatjuk azokat a tényezőket, melyek a ciklus során adottságként vagy körülményként a legmeghatározóbban befolyásolhatják az önkormányzati munkát. Ezek olyan fontos összetevők, melyek alapvetően segíthetik vagy gátolhatják a feladatok elvégzését. A következő évek várospolitikai döntéseinél ezek azok a – ma már ismert – tényezők, melyeket nem lehet megkerülni.

III/1. Az önkormányzati rendszer változása

Mindenekelőtt szólni kell arról, hogy a 2012. és a 2013-as évek döntő változást hoztak a magyarországi önkormányzatok életében: a helyhatóságok által ellátandó feladatokban, illetve a finanszírozás rendszerében. Ezt az alapvetően átalakult rendszert immár adottságként kell kezelnünk, és tényként kell elfogadnunk, hogy a kórház nem városi tulajdon, továbbá jónéhány önkormányzati feladat megszűnt vagy átadásra került (elsősorban a járáshoz vagy a KLIK-hez). Itt kell megjegyezni azt, hogy 4 évvel ezelőtt – az előző gazdasági program írásakor – jószerével még csak közelítő információink voltak a jövőbeni változások nagyságáról és irányáról, így a 2011–2014-re vonatkozó terveink nem tartalmazhatták a bekövetkező államigazgatási reformokkal összefüggő intézkedéseinket. Tényként rögzíthetjük azt is, hogy az elmúlt 2-3 évben a munkánk nem kevés részét arra fordítottuk, hogy értelmeztük az új helyzetből adódó feladatainkat és megpróbáltuk azokra megkeresni az optimális válaszainkat. Az intézkedéseink során mindig szem előtt tartottuk egyrészt a város lakóinak érdekeit, másrészt pedig a költségvetés hosszú távú egyensúlyának biztosítását.

2013. január 1-től – a Mötv. meghatározó szakaszainak hatálybalépésétől kezdve – az önkormányzatokra vonatkozó szabályozás nagy része többé-kevésbé átalakult, és ez az új törvény kiemelten kezelte a feladatok megreformálását is. Voltak olyan szakterületek, melyek szabályai jelentősen változtak, de akadtak kevésbé módosuló, illetve változatlan előírások szerint működők is. Komoly változások érintették a köznevelési és a közgyűjteményi feladatokat, kevésbé módosultak a szociális részek, míg változatlanok (nem egy esetben a már végbement korábbi átalakulások miatt) tekinthetők egyes közszolgáltatások.

Az önkormányzati tevékenységet generálisan meghatározza az, hogy miként rangsoroljuk a feladatokat. Meg kell jegyezni, hogy – a régi Ötv-vel szemben – a Mötv. már nem jelöli meg a „kötelezően” ellátandó feladatokat. Am a Mötv. 13. § (1) bekezdése nevesíti, melyek a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében „különösen” ellátandók:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. településüzemeltetés (közfelfújások kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kézműipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (közisztartás, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadóművészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
9. lakás- és helyiséggazdálkodás;
10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
13. helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
14. a késtermelő, őstermelő számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hűtési árusítás lehetőségét is;

15. sport, ifjúsági ügyek;
16. nemzetiségi ügyek;
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
19. hulladékgyűjtés;
20. távhőszolgáltatás;
21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.”

E jogszabály másutt rendelkezik arról is, hogy törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó más önkormányzati feladatot is megállapíthat. A helyi önkormányzatok továbbra is önként vállalhatják olyan helyi közügyek ellátását, amelyeket jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Ez azonban nem veszélyeztetheti a kötelező feladatok ellátását. A finanszírozás háttérét elsősorban az önkormányzat saját bevételei, illetve az erre a célra biztosított külön források képezhetik.

Érdemes megjegyezni, hogy az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (az Áht.) és az annak végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 23. § (2) bekezdése tartalmazza azt a kötelezettséget, hogy az önkormányzati költségvetés tartalmának meghatározásakor a feladatokat meg kell bontani kötelező és önként vállalt részre; ám e normaszöveg nem ad eligazítást az azzal kapcsolatban, hogy mik a felosztás elvei. (A felosztást a kialakult gyakorlat – szokásjog – alapján tesszük meg; szem előtt tartva a vonatkozó képviselő-testületi és bizottsági határozatokat.

A fentiekkel összefüggésben jelezni kell azt, hogy a törvény által megjelölt – és az előzőekben idézett – 21 önkormányzati feladat néhány esetben tartalmilag részben fedi egymást. Emellett pedig többször értelmezéssel problémát okoz az egyes témák konkrét jelentésének meghatározása. (Mindezekből következően nemegyszer levezethető az, hogy egy adott tevékenység elvégzése a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandók közé tartozik, de akár ennek az ellenkezője is.)

A Mötvtől az előzőekben idézett 21 feladat az, melyre a gazdasági program tartalmának kialakítása során jogszabályban meghatározott fogódzóként és konkrét támpontként támaszkodhatunk.

III/2. Demográfiai, társadalmi helyzet

Vác lakossága a II. világháború utáni bő három évtizedben – meghatározóan a városba történő beköltözések miatt és csak kismértékben a természetes szaporodás révén – igen intenzíven növekedett: az 1949. évi 21.287 fős lakosságszám 30 év elteltével 33.700-ra emelkedett. Viszont ez a szám a következő évtizedekben – gyakorlatilag napjainkig – stagnált: 1990-ben 33.747 fő volt a város lakossága, ami 2001-re némileg visszaesett: 32.875-re. Ehhez képest az utóbbi évtizedben lassú gyarapodás, majd visszaesés mutatkozott: 2006-ban 34.122, 2009-ben 35.164 fő volt a lélekszám (ez a legmagasabb érték), míg 2014-ben 33.475 fő. A lakosság számát tekintve jelenleg Vác a magyarországi települések között a 29. helyet foglalja el.

A teljességhez tartozik, hogy az adatok értelmezésekor legalább kétféle megközelítéssel lehet élnünk. Egyrészt hivatkozhatunk arra a közismert tényre, hogy hazánk tavalyi 9 millió 877 ezer fős népessége 7,8 %-kal kisebb, mint az 1980. évi 10 millió 707 ezres csúcserték. Továbbá az is igaz, hogy az országban 1980. óta folyamatos a természetes fogyás. (Ehhez képest városunk létszámstagnálása nem minősíthető kedvezőtlennek.) A másik aspektus viszont az, hogy a főváros közelében vannak olyan települések, melyek évtizedek óta állandó és dinamikus lakosságszám bővülést produkálnak (a környékünkön például: Dunakeszi, Fót, Veresegyház, de említhetnénk jónéhány

kis falut is). A város az agglomeráció határán fekszik, ám a szomszéd településekhez hasonló, robbanásszerű népességnövekedés itt nem ment végbe. Vácon így kevésbé jelentkeznek azok a társadalomszociológiai problémák, melyek egyébként legtöbbször e változás velejárói. (Például: a humán infrastruktúra nem képes lépést tartani a növekvő terheléssel, szinte megoldhatatlan gondot okoz a közlekedés szervezése, megnő a környezetszennyezés.)

Feltétlenül meg kell jegyezni azt, hogy az Önkormányzat ingatlanpolitikája folyamatosan arra irányult és most is azt célozza: a város egyes területei harmonizáltan fejlődjenek. A településrendezési terv mindig a rendelkezésre álló infrastruktúra terhelhetőségéhez igazítja a kívánatos népesség felső határát.

A következő táblázat tartalmazza a város állandó népességének alakulását:

Évek	Lakónépesség száma	Férfiak		Nők		0-18 év		19-60 év		61 év felett	
		száma	%	száma	%	száma	%	száma	%	száma	%
2008.	34.585	16.285	47,1	18.300	52,9	6.983	20,2	20.997	60,7	6.605	19,1
2009.	35.164	16.852	47,9	18.312	52,1	6.616	18,8	21.522	61,2	7.026	20,-
2010.	35.096	16.857	48,-	18.239	52,-	6.642	18,9	21.599	61,6	6.855	19,5
2011.	34.281	16.121	47,-	18.160	53,-	6.399	18,7	20.563	60,-	7.319	21,3
2012.	34.114	16.034	47,-	18.080	53,-	6.345	18,6	20.810	61,-	6.959	20,4
2013.	34.092	16.022	46,9	18.070	53,-	6.452	18,9	20.185	59,2	7.455	21,8
2014.	33.475	15.770	47,1	17.705	52,9	6.370	19,-	20.002	59,8	7.103	21,2

A táblázat viszonylag rövid időszak demográfiai eseményeit mutatja be (hiszen az 7 éves szakasz gyakorlatilag még egy emberöltőnek is csak kis hányada). Ám az adatsorokból – különösebb bátorítás nélkül – több egyértelmű következtetést le tudunk vonni. (Az elsőt már a számsor előtti bekezdésekben megtettük: a város stagnáló lakosságával összefüggésben.)

A táblázatból adódó második következtetés az, hogy ebben a városban is az országos átlaghoz nagyban hasonló a nemek közötti arány. Ennek a ténynek a vizsgálatunk során annyiban van jelentősége, hogy kimondható: Vácon a nemek megoszlása miatt nincsen semmilyen sajátos önkormányzati feladat.

A harmadik konklúzió: az országos tendenciák leképezése jelenik meg a táblázat utolsó oszlopai-ban, mely adatsorok a fiatalok, az aktív korúak és az idősek relációját mutatják be. Még ilyen kicsi időtáv alatt is kirajzolódik az a sajnálatos helyzet, mely szerint kimutatható a város elöregedése: a gyerekek száma – még jóindulattal szemlélve is – csökken, a munkaképes korosztály nem nő, míg az inaktívnak tekinthetőké emelkedik. Amennyiben az „öregedési indexet” (az öregek számát osztjuk a fiatalokéval) vizsgáljuk, akkor elég markáns adatot látunk: míg a 2008-as év mutatója még csak 94,6 % (azaz: némileg több a fiatal, mint az idős), addig az összes többi évben ez az index meghaladja a 100 %-ot. A legrosszabb szám 2013-ban adódik: 115,5 %.

A teljességhez tartozik, hogy a táblázatból nem tűnik ki két fontos tényező: a nyugdíjasok, illetve munkanélküliek nagysága.

A nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma a vizsgált 7 évben viszonylag stabilnak volt mondható: 9.393 és 9.673 fő volt a két szélsőérték. Meg kell jegyezni, hogy az ő anyagi hely-

zetük ugyan elsődlegesen az állami nyugellátástól függ, ám tudomásul kell venni a kapcsolódó önkormányzati kötelezettségeket is.

Ugyanilyen módon a munkanélküliséggel összefüggő néhány következményt is a városnak kell kezelnie. Meg kell jegyezni, hogy a váci munkanélküliségi ráták jobbakként, mint az országos mutatók, még akkor is, ha a nyilvántartott álláskeresők száma a 2008-as 712 főről 2013-ra 1.146-ra nőtt, míg a következő évben 1.058-ra mérséklődött. (Ebben szerepet játszott a város is érintő közmunkaprogram, lévén a „csúcsidőszakban folyamatosan 100 fő feletti létszámmal folyt ez a projekt.) Ezek a számok minden esetben 10 % alatti munkanélküliségi rátát jelentenek. Tavaly Vácon a nyilvántartott álláskeresők éves átlagban nyilvántartott számának és a munkavállalási korú népességnek a hányadosa 4,6 % volt, ami lényegesen alatta maradt a 8 %-ot közelítő hazai átlagnak. A teljességhez tartozik, hogy önkormányzati szinten még a legminimálisabb munkanélküliség is problémát jelent, ám az ilyen jellegű témák Vácon az utóbbi években nem okoztak megoldhatatlan gondokat.

Ha a táblázatban lévő számsorok egészét, illetve az előzőekben leírtakat akarjuk röviden összefoglalni, úgy megállapíthatjuk, hogy Vácnak – sok más városhoz hasonlóan – hosszabb távon fel kell készülnie arra, hogy az önkormányzati ellátási feladatai átstrukturálódjanak: csökken a fiatalokkal kapcsolatos szerepe és a mostaninál erősebbé válik az idősgondozással összefüggő rész.

III/3. A gazdálkodás meghatározó tételei

A gazdálkodással kapcsolatban már az előjáróban rögzíteni kell, hogy a legfontosabb szempont az egyensúlyi működés, melynek számtalan aspektusa van, ám közülük legalább kettő mindenki által értelmezhető: a költségvetés, valamint a fizetőképesség.

Az Önkormányzat bármilyen jellegű és bármely évben keletkezett, gazdálkodással összefüggő dokumentumát vizsgálva egyértelműen látszik, hogy a várospolitikai döntések során mindig megvolt a törekvés az egyensúlyi gazdálkodás szempontjainak figyelembe vételére. Az egyes nagyhorderejű elhatározások mögött – azokat alátámasztandó – megjelentek a hozzárendelt forrásteremtési eszközök. Mindezzel együtt is – kivédhetetlen kockázatként – néha felmerültek egyensúlytalanságok, melyek kezelése más-más eszközökkel, megfelelő színvonalon történt, hiszen az Önkormányzat sohasem veszítette el fizetőképességét.

Az Önkormányzat hosszú távú várható finanszírozási tényhelyzetének megértéséhez elengedhetetlen az elmúlt évek leglényegesebb folyamatainak érintőleges bemutatása, hiszen ezek hatásai a legtöbb esetben egyértelműen determinálják a fontosabb gazdasági eseményeket. Sőt, közöttük vannak olyan témák, melyek következményeit még hosszabb távon kezelnie kell a városnak. A legmeghatározóbbakat a következőkben mutatjuk be.

A 2010-es esztendő erős határvonalat jelentett az Önkormányzat gazdálkodásában. Ugyanis az azt megelőző 2 évtizedben – 1990-től kezdve – megvolt a lehetősége egy extenzív jellegű költségvetés vitelének. Ennek lényege: a bevételek viszonylag stabilan növekedtek, és ekkor még adottak voltak azok a tartalékok, melyeket egy-egy kiemelt feladat megvalósítására mozgósítani lehetett. A bevételek 2006. és 2010. között tartósan meghaladták a 13 milliárd Ft-ot (a maximum a 2008-as 14,5 milliárd Ft) és a kiadások is ehhez mérten alakultak (itt a legnagyobb tétel szintén 2008-ban jelentkezett: 13,6 milliárd Ft).

A forrásteremtésben a 2006. és a 2010. közötti időszakban megjelenő bevételek között a következő jelentős tételek azok, melyek – az egyediségük miatt – a későbbi években már nem voltak ismételhettek (az összegek millió Ft-os értékben értendők):

- állampapírok és részvények eladása	741
- telkek értékesítése	612
- osztalék	126
- kamat	448

E néhány számból logikailag könnyen kikövetkeztethető, hogy az Önkormányzatnak nem voltak likviditási gondjai, olyannyira, hogy a folyamatosan lekötött pénze után éves átlagban közel 90 millió Ft-os kamatbevételhez jutott.

A válság hatásaként az évtized elején a Vácon dolgozó cégek közül 3 nagy vállalkozás megszűnt, illetve minimalizálta a tevékenységét, melyből egyenesen következett 1.707 millió Ft iparűzési adó kiesése. (Erre a folyamatra az Önkormányzatnak érdemi, objektív ráhatása nem volt, a következményeket viszont viselnie kell.)

Nyilvánvaló, hogy nem lehet napra pontosan megjelölni azt az időpontot, hogy mikor szűntek meg az önkormányzat extra bevételi tételei. (Sőt visszájára fordult némely dolog, pl.: a lekötött likvid pénz az addigiakban kamatozott, ám innentől fogva nem volt szabad felhasználású eszköz, sőt a finanszírozásra hitelt kellett felvenni, ami kamatköltséggel járt együtt.) Ám jól behatárolható az időhorizont, amikor ez a folyamat megtörtént:

- a részvények és értékpapírok 2010. nyaráig készpénzzé konvertálódtak
- önkormányzati ingatlanok értékesítése nagyobb tételben utoljára 2010-ben történt
- az iparűzési adó a 2009-es csúcs (3,5 milliárd Ft) után a következő évben majdnem a felére zsugorodott (1,8 milliárd Ft)
- jelentős osztalékbevétel utoljára 2010-ben volt, lekötött likvid pénz utáni kamat pedig szintén ugyanezen év tavaszán.

A fentiekkel párhuzamosan ebben az időszakban néhány jelentős kötelezettségvállalás is felmerült, melyek a későbbiekben jelentettek kiadásokat. Az akkor indított projektek sokkal inkább megterheltek a városi költségvetést, mint azt eredetileg tervezték (Főutca felújítás: plusz 191 millió Ft, kórház rekonstrukció: plusz 225 millió Ft).

Vác Város Önkormányzatánál az elmúlt évek a költségvetési konszolidáció megteremtésének jegyében teltek. Ennek érdekében 2012-ben és 2013-ban sor került külső forrás bevonására is, melynek legnagyobb értéke 1,5 milliárd Ft volt (bankhitel, illetve kötvény formájában).

Az önkormányzati gazdálkodásban kedvező változást hozott az a jogi szabályozás, melynek révén 2012. májusában a Jávorszky Ödön Városi Kórház (melynek 4 milliárd Ft feletti költségvetése volt) átkerült állami tulajdonba, a következő év január 1-én pedig több intézmény (elsősorban iskola) állami fenntartásúvá vált (önkormányzati működtetés mellett). Ugyancsak a meghatározó események között kell említeni az adósságkonszolidációt, melynek alapján 2013-ban és 2014-ben az állam az 1,5 milliárd Ft-os önkormányzati kötelezettséget átvette. Emellett 2012. és 2013-ban összesen 900 millió Ft, 2014-ben pedig 450 millió Ft működési támogatáshoz jutott a város.

Az előzőekben érintett folyamatok határozták meg azt, hogy a 2013-as költségvetési beszámolóban bevételként 6.132 millió Ft, a 2014-re vonatkozó módosított költségvetésben pedig 5.834 millió Ft szerepel, a 2015-re elfogadottban pedig 5.177 millió Ft.

Ugyancsak a feladatváltozások és a tulajdonváltások figyelembevételével kell értékelni az önkormányzati vagyon alakulását, mely a 2011-es 24,3 milliárd forintról 2014-re 20,9 milliárd Ft-ra csökkent.

IV. Fejlesztési lehetőségek és veszélyek

Városunknak vannak olyan alapadottságai, melyek a környező más településekkel szemben komoly versenyelőnyt biztosítanak, ám természetesen csak akkor, ha ezeket az erőforrásokat képesek vagyunk célzottan és optimálisan felhasználni. Ugyanakkor vannak olyan problémák, melyek azonnali beavatkozásra várnak, illetve olyanok is, melyekről már most tudunk, ám konkrétan majd csak a jövőben jelennek meg, ám a kezelésükre fel kell készülnünk.

IV/1. Gazdaság

A gazdasági erősségek között elsőként azt kell kiemelni, hogy a városban az utóbbi évtizedekben – a hasonló nagyságú településekhez képest – a viszonylag magas fokú iparosodottság, valamint a különféle termelő és szolgáltató vállalkozások nagy száma volt a jellemző. A cégek tevékenysége sokszínű; munkájuk révén közvetlenül kapcsolódnak Magyarország távoli vidékeihez is, sőt beszerzési forrásaik, eladási piacaik és – nem egy esetben – tulajdonosi struktúrájukon keresztül a külföldhöz. A város tárgyi infrastruktúrája kellő háttérrel ad a színvonalas gazdasági tevékenység végzéséhez. Pozitívumként rögzíthető az, hogy Vácra minden olyan tényező legalább megfelelő szinten rendelkezésre áll, mely szükséges egy vállalkozás indításához és végzéséhez (természetesen ha egy „átlagos”, nem pedig valamilyen speciális cégről van szó).

Vác gazdasági lehetőségei háttérének vizsgálatakor az egyik lényeges tényező a főváros közelsége. Kétségtelen ugyanis, hogy Budapest – Unió összehasonlításban – a megfelelően fejlett nagyvárosok közé tartozik. Ennek a helyzetnek a főváros gazdasági perifériáján elhelyezkedő települések élvezhetik az előnyeit (például: munkaerő minősége, vállalkozások komplexitása, a metropoliszrégió vásárlóereje, az innováció és a fejlesztések központi szerepe, a strukturált közlekedési kapcsolatok és a makrohálózatok gyors elérhetősége, a jó infrastrukturális háttér), de megvannak ennek a negatívumai is (például: a környezetminőség erős romlása, a fővárosnak a kvalifikált munkaerőt elszívó hatása).

A kistérség központjában Vác vitathatatlan gravitációs erővel bíró gazdasággal rendelkezik, hiszen a munkahelyek száma több, mint ahány munkavállaló él a városban.

A regisztrált munkanélküliek aránya – mint már szó volt róla – folyamatosan alatta marad az országos átlagnak, sőt ez a ráta Pest megye mutatójánál is jobb. A munkanélküliség relatíve kedvező szintjére hatással van az, hogy a város lakosai az átlagnál kvalifikáltabbak és képzettségük alapján könnyebben találhatnak elhelyezkedési lehetőséget.

Mindezzel együtt is folyamatosan számolni kell azzal, hogy a súlyosbodó társadalmi különbségek a szociális feszültségek erősödésével járnak. Ebből adódóan önkormányzati szinten problémát okozhat a leszakadó rétegekről való fokozott gondoskodás finanszírozásának biztosítása.

A város fejlődésének egyik biztosítéka az önkormányzati gazdálkodás stabilitása, kiszámíthatósága. Ez képezi alapját és egyben a további lehetőségét annak, hogy folyamatosan adott lesz a vállalkozások munkájának és a lakosság életfeltételeinek megbízható háttére. Mindehhez elengedhetetlen a meglévő értékek megóvása és lehetőségek szerinti fejlesztése is.

Általánosan megállapítható, hogy a városi vagyonelemek és eszközök fenntartására minden körülmények között költségvetési forrást kell tudnunk biztosítani. Fejlesztésre pedig – annak nagyságrendjétől függően – vagy a saját büdzsé vagy pedig pályázati forrás nyújthat fedezetet. Már a beruházások előkészítésekor figyelemmel kellett lenni arra, hogy mely céljainkhoz lehet hazai vagy uniós támogatást kapcsolni. Az elmúlt ciklus során került sor 700 millió Ft támogatási összeggel a Főutca-Főtér rekonstrukció II. ütemének megvalósítására, valamint 1.966 millió Ft támogatással a

kórház rekonstrukciójára (bár itt a beruházás utolsó fázisai és az elszámolások már nem az Önkormányzatot érintették). Ugyancsak Uniós forrásból az előző ciklusban realizálódtak a 92 millió Ft-os közlekedésfejlesztési tanulmány, valamint a 40 és 20 millió Ft-os szervezetfejlesztési, illetve partnerség építő projektek. Ugyanezekben az években került sor támogatási szerződés megkötésére az árvízvédelmi (eredeti támogatás: 1.499 millió Ft, a megemelt összeg pedig: 2.220 millió Ft), valamint a közvilágítás fejlesztési (támogatás: 496 millió Ft) projektekben.

A fejlesztések finansziális hátterének évtizedeken át jó biztosítékát adta a bőségesen képződő helyi adó, melynek meghatározó része az iparüzési adó.

Vácon a recesszió azzal is járt, hogy a legnagyobb vállalkozások közül több – részben vagy egészben – megszüntette a tevékenységét (IBM, GE-Tungsram, Henkel). Ebből is következett, hogy az iparüzési adó 2009-ről 2010-re közel a felére esett vissza: 3.541 millió Ft-ról 1.826 millió Ft-ra. Az 1.715 millió Ft-os különbséget az önkormányzat 2011. évre elfogadott 12.917 millió Ft-os költségvetési főösszegének 13,3 %-át tette ki. (A tendenciák vizsgálatakor feltétlenül figyelembe kell venni azt, hogy – az elszámolási és befizetési rendszer sajátosságai miatt – 2 éves csúszással jelentkeznek a bevételeinkben a negatív következmények.)

Az iparüzési adót fizetők körében mindig jellemző volt az igen erős koncentráció: 2009-ig a közel 4 ezer bejelentkezett adózóból 15–17 cég fizetett évente 10 millió Ft-nál több adót, és közöttük 4 volt olyan, mely folyamatosan 100 millió Ft-nál többet utalt. Ez a mintegy másféltucatnyi nagyvállalkozás adta az önkormányzati iparüzési adóbevételeink közel 80 %-át.

Mára ezek a számok alig változtak, ám a mögöttes tartalmuk annál inkább: 2014-ben 3 cég fizetett 100 millió Ft felett iparüzési adót és további 21 vállalkozás 10 millió Ft felett. Ám e 24 szervezet az összes iparüzési adóbevételeinknek „csak” a 60 %-át adta. Azaz: bár továbbra is jellemző az adózási koncentráció (a cégek 0,5 %-a a meghatározó), ám a válság előttihez képest mostanra a relatíve kisebb és gyengébb vállalkozások határozzák meg a város adóbevételeinek alakulását.

Meg kell azonban azt is jegyezni, hogy az országos szinten bekövetkező gazdasági fellendülés hosszabb távon egyértelműen hozzájárul az adóbevételeink növekedéséhez.

Az Önkormányzat gazdálkodásának szempontjából összességében pozitív eredményként értékelhetjük azt, hogy 2012-ben az állam átvette a kórházat, annak minden adósságával és kötelezettségével együtt. (Addig ugyanis folyamatosan visszatérő gondként és veszélyként kellett kezelni az intézmény gazdálkodási nehézségeit. A több év alatt kialakult problémakör legmarkánsabb jellemzője az akkori önkormányzati költségvetési főösszeg 15 %-át elérő kórházi adósságállomány.)

Az önkormányzati gazdálkodásban a költségvetési bevételek alakulásával kapcsolatban a problémás területek között kell említeni azt, hogy évek óta nem sikerül eladni a volt Híradó laktanyát és a Karacs Kollégiumot. A közeli években minden bizonnyal ingatlanpiaci fellendülésre lehet számítani, ami – e 2 vagyonelem esetében – összességében milliárdos bevételi, fejlesztési forráshoz juttathatná a várost.

A jelen ciklus elején minden bizonnyal üzemelni kezd a mélygarázs. Ezzel párhuzamosan viszont mindenre kiterjedően újra kell szabályozni a városi parkolási rendszert.

IV/2. Közlekedés

A Váccal kapcsolatos bármilyen gazdasági elképzelés megfogalmazásakor megkerülhetetlen kérdés a közlekedési háttér vizsgálata. Ebben a tekintetben számos erősséggel és – ezzel párhuzamosan – néhány veszéllyel is számolni kell.

A pozitívumok között elsőként a város földrajzi elhelyezkedése említhető: a település könnyen megközelíthető. Az idevezető és a helységet érintő úthálózat eleve az Észak-Pest megyei és Dél-nyugat-Nógrád megyei térségek természetes központjává emelik Vácot.

A megépült Megyeri-híd révén közúti kapcsolat jött létre a város, valamint Óbuda és a Duna menti Észak-Pest megyei települések között. Ez a tény további – ma még kihasználatlan – lehetőségeket rejt magában. Viszont az is igaz, hogy a váci Duna-híd hiánya folyamatos gondot jelent.

Vác közúti kapcsolatai rendezettek: akár a régi 2-es, illetve az újabb 2/A. út jó lehetőséget ad akár a főváros, akár az északi országhatár gyors, 30-60 percen belüli eléréséhez. A M0-ás út eddig megépült része (beleértve a Megyeri-hidat is) – a nyugat-magyarországi kapcsolatok kivételével – jelentősen könnyíti a távolsági célok elérését.

A 2/A. és az M0-ás utak igen jelentősen lerövidítik a fővárosban lévő nemzetközi repülőtér Vácról való elérhetőségének idejét.

A közúti tömegközlekedésben a távolsági buszjáratok közül 26 viszonylat érinti a várost. Ezek közül 8 kizárólag Vácot kapcsolja össze más központokkal.

A városból 4 irányban mennek személy- és teherszállító vonatok. A fővonal egyben fontos nemzetközi kapcsolatot is jelent – közvetlenül váci megállással – 4 európai főváros felé.

Budapest és Vác központi részeinek kiemelkedően gyors – 25 perc alatt megvalósuló – összekötését az óránként közlekedő zónázó vonatok biztosítják. A két város közötti kapcsolatot jól szolgálja az, hogy főidőben gyakorlatilag húszpercenként járnak a szerelvénypárok.

Vác Duna menti város. Ez az adottsága jelenleg több lehetőséget, mint ténylegesen kihasznált előnyt jelent, lévén a vízi közlekedés és szállítás – akár a személy, akár pedig a teherfuvarozás viszonylatában – kevésbé jellemző.

Az előzőekben érintett pozitívumok mellett tényként kell kezelni néhány kedvezőtlen adottságot, illetve helyzetet. Ezek közül a problémák egy része már a közeljövőben rendeződhet, ám néhány gond hosszú távon is megmarad.

Adottságként kell együtt élni azzal, hogy a vasút „kettévágja” a települést és közlekedési eszközzel a városon belül csupán 3 aluljárón, valamint 2 egyszintű átjárón lehet átkelni a síneken túli területekre. (Emellett Vác északi határában van 1 vasúti felüljáró, a déliben pedig további 1 keresztelődéses átjáró.)

Vácról a Duna túloldalára csak komppal lehet átkelni. Mivel a kikötő a belvárosban van, a kapcsolódó gépjármű forgalom is ide összpontosul.

Az elmúlt években elsősorban a következő témák átgondolására volt igény:

- a legforgalmasabb utak és városrészek tehermentesítése
- a város és a környező települések közösségi közlekedési kapcsolatainak újragondolása
- a busz és a vonatközlekedés (esetleg a komp és a hajójáratok) viszonylatainak összhangba hozása
- a helyi közösségi közlekedés anomáliáinak megoldása (beleértve – többek között – a buszjáratok vonalainak újraszervezését, a menetrendi változtatásokat, a buszok kapacitási problémáinak kezelését, a szolgáltatás költségét és jegyárait is), továbbá: a jelenlegi szolgáltató és más cégek versenyeztetése
- a vízi közlekedés és a többi közlekedési forma szerves kapcsolatának megteremtése
- a Vácot és a környező településeket összekötő kerékpárút hálózat elégtelen volta
- olyan közlekedési rendszer kialakítása, mely jelentősen csökkenti a környezetszennyezést
- a parkolási problémáknak kezelése (beleértve a mélygarázzsal kapcsolatos témakör megoldását, valamint a P+R parkolók kialakítását)

- a 3 vasúti megálló (alsó, nagyállomás, felsőváros) intermodális csomópontként kezelése és szerves bekapcsolása a város egészének és a környező településeknek a közlekedési szövetébe.

A fenti problémakör átfogó elemzését és ezzel kapcsolatos megoldási javaslatokat tartalmaz az a megvalósíthatósági tanulmány, mely 2013/2014-ben Unió támogatású projekt során készült Vác Város helyi közlekedési rendszerének fejlesztésére.

A település rövid távú közlekedési problémái egy részének megoldásához jelentősen hozzájárul a váci vasútállomás 2013–2015-ös években történő teljes átépítése, mely nem csupán a központi épület környezetét érinti, hanem átfogó módon fejleszti a közelben lévő 2 aluljárót, továbbá a nagyállomás és Vác-alsó mellett P+R parkolók kialakítása is megvalósul.

IV/3. Idegenforgalom, kulturális élet, környezet

Vác esetében az idegenforgalom és a kultúra sok esetben szervesen egymásra épül, mely a város sok évszázados történelmi hagyományaiból is következik. Ez a tényhelyzet a továbbiakban, hosszú távon a város számára igen sok lehetőséget biztosíthat.

Vác sokszínűségét jól szemlélteti az, hogy néhány év alatt megkapta a „Kultúra magyar városa” és a „Nemzet Sportvárosa” elismeréseket, a „Kerékpárosbarát Település” és az „Idősbarát Önkormányzat” címet, valamint a Hild János és a Raoul Wallenberg díjakat is.

Az adottságok között kiemelendő az, hogy a magyarországi városok közül Vácon van a 8. legtöbb műemlék. Ezek fenntartása, megóvása a napi önkormányzati munka szerves része; sőt a lehetőségek szerinti bővítése is (pl.: az I. világháborús emlékmű újraállítása).

Szintén az erősségek között kell rögzíteni azt, hogy Vác ezeréves egyházmegyei központ. Ennek a ténynek számtalan kulturális és művészeti vetülete jelenik meg a város életében (például: templomok, szobrok, kálvária, Hétkápolna, Vörösház, Mária napi búcsú).

A katolikus egyház működteti a városban az Apor Vilmos Főiskolát, melynek léte tovább erősíti Vác iskolajellegét.

A városi művészeti és idegenforgalmi jellegű rendezvények közül országosan is egyre inkább ismertek: a Váci Városi Vigalom, a Tavasz Fesztivál, a Váci Nyár, az Őszi Művészeti Hetek, a Városházi Esték, a Főtéri zenés esték, a Gregorián Fesztivál és a templomi hangversenyek.

Külön kell említeni a Dunakanyar színházat, mely a létével új esélyeket teremt nem csak a város, hanem a környező települések kulturális életében, sőt – a „V 4” találkozó megszervezésével – a nemzetközi kapcsolatokban is.

Itt kell megemlíteni azt – mint kuriózumot – hogy a Városházban kapott helyet a sokak által látogatott MADI kiállítás.

A város nemzetközi megismertetését, valamint a hírnevének növelését szolgálják a testvérvárosi (Deuil-la-Barre, Donaueschingen, Givatayim, Ipolyság, Järvenpää, Maritólgyes, Otrokovice, Sariyer, Székelyudvarhely, Técső), illetve együttműködési (Yurihonjo) kapcsolatok, melyeket a jövőben célszerű volna bővíteni lengyelországi relációval is.

Az idegenforgalmi adottságainkban rejlő esélyeink közül kevésbé kihasználtak a vízi turizmushoz és az ahhoz kapcsolódók. A Duna révén az eddigieknél élénkebb nemzetközi összeköttetéseket lehetne kialakítani, annál is inkább, mivel a 8 Duna menti államból csak 2 nem tagja az EU-nak.

A folyamatosan épülő kerékpárút hálózat révén a város újfajta idegenforgalmi kapcsolatrendszerbe kerülhet. Ez különösen akkor igaz, ha a jövőben a biciklitak száma és hosszúsága nem csak a városunkban, hanem a környező és a régióhoz tartozó településeken (illetve az Ipoly jobb partján is) még számottevően megnő, továbbá megvalósul a Vác–Gödöllő nyomvonal (beleértve ennek a hatvani kiegészítést is).

A klasszikus túrázók számára is kedvező lehetőséget ad a város fekvése: Vác határában van a Naszály hegy (a speciálisan kialakított tanösvénnyel), a várostól nem messze terülnek el a Börzsöny, a Cserhát és a Pilis hegységek.

A város vonzerejét növeli az elismert sportélet. Vácon jelenleg 30-nál több sportegyesület működik, kb. 3 ezer igazolt versenyzővel. Az úgynevezett „kiemelt sportágak” közül a női kézilabda csapat – immár 18 éve megszakítás nélkül – szerepel az NB I-ben. Az egyéni sportok közül sok évtizedes hagyománya van a kajak-kenunak (az egyesület olimpiai bajnokokat nevelt) és az evezésnek (a klubban világbajnokok versenyeztek).

Vác a legnagyobb hagyományokkal bíró magyar városok közé tartozik. Ennek természetesen igen sok előnye van, ám kétségtelenül hátrányok is származnak ebből. Az egyik ilyen az, hogy az évszázados korú középületeken és magánházakon, valamint az utcákon és tereken sok esetben nem csak a történelmi patina, hanem a gondozatlanság és az állagromlás is megjelenik. Tényként kell kezelni azt, hogy – tízmilliárdos nagyságrendű forrás hiányában – átfogó, mindenre kiterjedő városrekonstrukcióra nincs esély, csupán egyes részek felújítására.

Nem csak az évszázados, történelmi épületek jelentenek városszépészeti problémát, hanem legalább ilyen súllyal jelentkeznek a lakótelepek felújításával kapcsolatos igények. Az elmúlt rendszerben épült, mára már elavult technológiai megoldásokat felvonultató panelházak átfogó minőségi javítása elengedhetetlen, különösen az energiaracionalizálás miatt. A panelprogram összetett ügy: az építészeti rész mellett tartalmaz zöldterületi, közlekedési és társadalomszociológiai vonatkozásokat is.

Az évekkel ezelőtt indult Főutca-Fóter programban megújult a belváros nagy része, ám az ilyen jellegű városrehabilitáció nem érintette Vác más körzeteit. Egyértelmű veszélyként rögzíthető, hogy – a jelentős minőségi különbségek okán – a városrészek természetes összhangja megbomolhat; nagy ellentmondás képződhet az elegáns és a kevésbé fenntartott helyek között. Ez utóbbiaknál megindulhat a lepusztulás (különösen, ha olyan ingatlanokról van szó, melyekre az önkormányzat nem tud közvetlen hatást gyakorolni). Nyilvánvalóan több ciklust átívelő program lesz a városrészek közötti harmónia megteremtése; különösen beleértve ebbe az egyes területek központjainak kialakítását, fejlesztését.

A környezeti problémák között az elsődleges veszélyt a hulladékgazdálkodás jelenti. Ezen belül égető gondot okoz az illegális lerakások megelőzése. Többek között e problémák megoldása érdekében alapította az Önkormányzat a Váci Hulladékgazdálkodási Kft-t, melynek elsődleges feladata a hulladékszállítással összefüggő közszolgáltatási feladatok ellátása. Jelenleg – a hosszú távú folyamat első állomásaként – a cég tevékenységében még csak a hulladék gyűjtése és Kerepesre szállítása szerepel, ám a későbbiekben cél lesz az előválogatás, valamint az, hogy Vác mind a gyűjtés, mind pedig a szállítás területén regionális központtá váljon.

Emellett önkormányzati szándék a szelektív hulladékgyűjtő szigetek számának bővítése (és ezek ellenőrzése térfigyelő kamerákkal), a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés bevezetése, a zöld hulladék komposztálásának ösztönzése.

Hosszú távon helyi szinten is foglalkoznunk kell a klímaváltozás negatív hatásaival és azok lehetséges megelőzésével, kivédésével, vagy a következmények tompításával. Az ezzel kapcsolatos országos vagy regionális programokban az önkormányzat részt vesz.

IV/4. Önkormányzati szervezeti háttér

Hosszú évtizedeken keresztül pozitív példaként lehetett bemutatni a város jól strukturált intézményi rendszerét, mely alkalmas volt megfelelő színvonalon ellátni a kötelező önkormányzati feladatokat és emellett sok olyan célnak is megfelelt, melyek kiszolgálása nem tartozott az alapfeladatok közé.

A meglévő szervezeti berendezkedés – a már többször említett törvényi előírás miatt – alapjaiban megváltozott 2012/2013-ban.

Jelenleg a klasszikus alapfeladatokat ellátó intézményeink közé tartozik a 3 bölcsődénk, melyek hosszú távú fenntartása érdekünk, még akkor is, ha a demográfiai tendenciákból (a csökkenő születésszámból) és ezen intézmények kapacitáskihasználtságából (60 – 80 %) ez nem feltétlenül következik.

Az Önkormányzatnak továbbra is 11 óvodája van. Meg kell jegyezni, hogy míg a bölcsődék esetében a városban csak önkormányzati intézmények működnek, addig az óvodáknál még 3 egyházi, illetve alapítványi is van, ám az összes ellátott 82 %-a a 11 óvodánkban van beíratva.

A köznevelési intézmények fenntartásában és működtetésében is változás következett be. Az Önkormányzatnak a köznevelési intézmények esetében működtetési és étkeztetési feladatai vannak, melyeket a Gazdasági Hivatal lát el, mivel a személyi, tárgyi, technikai feltételek itt rendelkezésre állnak. 2013. január 1-jétől az átvételre kerülő köznevelési intézményeknek megszűnt az önálló költségvetési szerv státuszuk és jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységként váltak a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ részeivé. A KLIK állományába kerültek a pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörökben foglalkoztatott közalkalmazottak. Az érintett intézmények technikai dolgozói pedig a Gazdasági Hivatalnál vannak tovább alkalmazva.

A fent leírt intézkedések alapján az 5 általános iskolánk, továbbá a zeneiskola működtetése az Önkormányzatnál maradt, csakúgy, mint a Madách Gimnáziumé. (A középiskolák közül a Boronkay, az I. Géza és a Bernáth iskolák teljesen a KLIK-hez, illetve a református egyházhöz kerültek.)

A köznevelési intézményeink működtetéssel összefüggésben jelenleg éves szinten 200 millió Ft körüli összegben képződik költségünk. Ezt azonban az iskolák működtetésének átadásával aligha lehetne megtakarítani, mert akkor hasonló nagyságrendben felmerülne kiadásunk, hiszen akkor amiatt kellene hozzájárulást fizetnünk, mert nem működtetünk iskolát.

A szociális ellátórendszer megfelelő színvonalon áll az igénybe vevőinek a rendelkezésére:

- A Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye a nevében is jelzett kettős feladatot látja el.
- A Szociális Szolgáltatások Háza révén kísérli meg az önkormányzat a városi „szociális háló” kialakítását: az elesettek, betegek, egyedülállók, öregek segítségét.
- Az Idősek Otthona és Klubjában kétirányú lehetőség van a gondozottak ellátására: teljeskörűen (3 épületben bennlakásos formában) illetve napközbeni rendszerben. Ehhez az intézményhez tartozik a hajléktalanszálló üzemeltetése is (ahol 15 fő ellátására van mód).

Az intézményrendszerünknek vannak olyan szervezetei, melyek nem feltétlenül alapfeladatokat látnak el, de létükkel, az általuk végzett munkával és szolgáltatásaikkal szebbé, kényelmesebbé, élhetőbbé válik a város. Régi elv az, hogy a közművelődés építi a település polgárainak identitását, egyben fontos tényezője a városi imázs alakításának. A kultúra szolgálja az életminőség emelkedését és hozzájárul a turisztikai és regionális vonzerő növekedéséhez.

- A Madách Imre Művelődési Központ rendezvényei sokszor országos érdeklődést váltanak ki. A látogatók száma évente megközelíti a 350 ezret. A házban működő művészeti csoportok, egyesületek száma több mint 30. Szervezeti változtatást követően ebbe az intézménybe tagozódott be az Értéktár, melynek időszakos kiállításai révén megismerhetők a helyi vonatkozású történeti, művelődési és művészeti anyagok.
- A Városi Levéltár léte önmagában is kuriózum, hiszen nem megyeszékhelyen van ez az intézmény, melyben a város és környékének sok évszázados múltját lehet kutatni.
- A Katona Lajos Könyvtár nem csupán a klasszikusnak mondható könyvtári tevékenységet folytatja, hanem ennél szélesebb szolgáltatást is nyújt: a hangtárral, valamint rendezvények, konferenciák, kiállítások szervezésével és felnőttképzéssel is.
- A Tourinform Idegenforgalmi Iroda a Vácot megismerni akaróknak erre többfajta lehetőséget is nyújt, csakúgy mint a helyieknek a más települések programjaiban való részvételre.

A szervezeti rendszer bemutatása során kiemelten kell szólni az önkormányzati gazdasági társaságokról, melyek a 2011. I. félévében kialakított holding struktúrában végzik tevékenységüket. A cégek közül az uralkodó tag (a Váci Városfejlesztő Kft.) az Önkormányzattal érvényben lévő feladatátadási szerződés alapján ellátja a városüzemeltetési és fenntartási, a vagyonhasznosítási, és a közbeszerzési feladatokat.

A tagvállalatok közül a Váci Távhő Kft. 1 nagy és 3 kisebb kazánnal biztosítja 2.715 lakossági és 58 közületi fogyasztó fűtését és melegvíz ellátását. A szolgáltatás minősége megfelelő, ám a hosszabb távú biztonságos munkához elengedhetetlen volna a 3.800 méter távvezeték 2.300 méteres öregedő részének korszerűsítése. Emellett ugyancsak folyamatos problémát jelenthet a lakások fűtési rendszereinek műszaki avulása, elöregedése.

A Váci Sport Közhasznú Nonprofit Kft. legfontosabb feladata a hozzá tartozó sportcsarnok és két telephelye (az uszoda/strand, valamint a stadion) működési feltételeinek hatékony és gazdaságos módon való fenntartása, valamint az e telephelyeket használó számos egyesület, iskola, sportoló, valamint a város lakosságának igényeinek kielégítése.

A Váci Városimázs Nonprofit Kft. működteti a városi televíziót, szerkeszti a város havonta megjelenő újságját.

A Váci Hulladékgyűjtő Kft. az előző fejezetben már bemutatott feladatokat látja el.

Mivel már 4 éve működik a holding, egyértelmű következtetések vonhatók le ennek hasznáról:

- pénzügyi előnyök (a vállalatcsoport pénzeszközeinek egységes kezelése, likviditásmenedzselés, források optimalizálása)
- kedvezőbb beszerzési pozíciók (a beszerzéseket az anyacég bonyolítja, a koordinációval kihasználhatók a méretgazdaságossági előnyök)
- vezetési-szervezési előnyök (gyorsabb információáramlás, jobb ellenőrizhetőség)
- hatékonyabb controlling (egységes pénzügyi-számviteli rendszer és tervezés, jobb összehasonlíthatóság, megfelelő átláthatóság)
- gyorsabb döntéshozatal
- belső szolgáltatások nyújtása (a tagvállalatok számára központilag szervezett tanácsadás).

A szervezeti rendszer vizsgálatával kapcsolatban röviden érinteni kell azt, hogy az elmúlt években – az önkormányzatokat érintő, törvényileg meghatározott intézkedések miatt – a feladatát, a szer-

vezetét és a létszámát illetően igen nagy változáson ment keresztül a Polgármesteri Hivatal. Viszonylag gyorsan kialakult az a struktúra, mellyel sikerült megfelelni az új feladatok okozta elvárásoknak.

V. Tervek, programok

Ebben a részben kerülnek bemutatásra a 2015–2019-es ciklusra vonatkozó elképzelések, ismételten hangsúlyozva azt, hogy ezeknek csak egy hányada valósulhat meg, részben a pénzügyi források szűkössége, másrészt pedig a rendelkezésre álló idő rövidege miatt. Ám a teljességhez tartozik az, hogy egy gazdasági programba eleve bekerülhetnek olyan célok, melyek realizálása túlnyúlik az adott időszakon. Erre jó példa az, hogy a következő fejezetekben sok olyan fejlesztési elképzelésről szó lesz, melyek a 4 évvel ezelőtti programnak is részei voltak.

V/1. Gazdálkodás

Az önkormányzati működés meghatározó területe a bevételekkel és kiadásokkal, valamint a vagyonnal történő gazdálkodás.

Alig van olyan testületi vagy bizottsági határozat, mely valamilyen módon – akár közvetlenül avagy áttételesen – ne kapcsolódna a költségvetéshez, a város tulajdoni elemeinek gyarapodásához vagy csökkenéséhez. A ciklus során elsődlegesen követendő cél, hogy az egyes döntéseknél folyamatosan szem előtt kell tartani a gazdálkodás egyensúlyának igényét, melyet összhangba kell hozni a fejlesztés, fejlődés követelményeivel.

A további követendő út kijelölésekor az Önkormányzat abban a tekintetben nincs könnyű helyzetben, hogy nem lehet néhány olyan egyszerű, egyben nagyon hatásos módszert, illetve döntést alkalmazni, melyek révén egycsapásra finanszírozhatóvá válik az Önkormányzat minden elképzelése. De még csak az sem vállalható, hogy a jelenlegi kiadási szerkezet abszolút biztonságos likviditási háttérének megoldását megadjuk. Az mindenesetre megállapítható, hogy az Önkormányzat tevékenysége, a feladatainak az ellátása és az ezt biztosító finanszírozás megfelelő szinten kapcsolódnak egymáshoz. Erre egyértelmű bizonyíték az, hogy az utóbbi években nem volt lényeges fennakadás az önkormányzati célok megvalósításában, ennek háttérében pedig a szükséges források biztosítása – még ha néhányszor komoly szervezőmunka árán is – minden esetben sikerült. Ennek eredményeként az intézmények munkájában nem volt zavar, a közalkalmazottak és köztisztviselők a jogszabályok szerinti járandóságaikat határidőben megkapták, a szállító partnerek a számláik ellenértékéhez mindig hozzájutottak. A tényekhez azonban az is hozzátartozik, hogy ez csak külső források bevonásával valósulhatott meg. Ezzel kapcsolatban rögzíthető: a jövőben sem zárható ki az, hogy a költségvetésünk finanszírozásában a működést segítő központi támogatások jelennek meg. Ez adódik abból az újfajta forráselosztási rendszerből, mely az utóbbi években jellemzővé vált és vélhetően hosszabb távon is megmarad. Következésképpen: a források megszerzésért jelentős önkormányzati lobbizás szükséges.

A terveink végrehajtására korántsem áll rendelkezésünkre megfelelő nagyságú anyagi háttér. Ezt alátámasztja az, hogy a költségvetéseinkben viszonylag kicsi a saját elhatározásból elkölthető hányad.

Az Áht. írja elő, hogy a költségvetés készítésekor – a Mötvt, illetve helyi rendelet alapján – az önkormányzati feladatokat a jellegük szerint „kötelezőnek” vagy „önként vállaltnak” kell minősíteni. Önmagukban is beszédes számok a 2014-es eredeti költségvetésben szereplők, melyek szerint az 1.515.893 eFt működési kiadásnak csak a 7,3 %-a (110.544 eFt) tartozik az önként vállalt kategóriába. Ennél jóval kisebb tétel a 83.936 eFt felújítási kiadás, melyből 36,3 % (30.436 eFt) az ön-

ként vállalt. Közel hasonlóak a 2015-ös tervek is, melyekben az 1.437.504 eFt működési kiadásnak 6,2 %-a (89.629 eFt) az önkéntes, a 97.854 eFt felújításból pedig 25,9 % (25.375 eFt).

Az előzőekben leírtak miatt is kiemelkedően fontos a pályázati lehetőségek maximális kihasználása. Ezzel kapcsolatban célszerűnek látszik erősíteni a projekteknek a Hivatalon belüli kezelését (a pályázatok megírásától kezdve a projektek menedzselésén át egészen az utóellenőrzési és a fenntartási szakaszig bezárólag).

A fenti gondolatmenetet alátámasztandóan rögzítjük a költségvetéseink fő számaint eFt-ban (érzékeltetve a nagyságrendeket):

	bevétel	kiadás
2013. év tény	6.131.991	5.288.264
2014. év várható	5.834.372	5.626.880
2015. év terv	5.176.693	5.176.693

A bevételek növelésének egyik lehetséges útja az önkormányzati adók növelése volna, ám ebben erősen gátat szab a lakosság és a vállalkozások anyagi helyzete.

Vácon jelenleg hatfajta adó kivetésére van mód.

Közülük természetesen az iparűzési a meghatározó, hiszen 2014-ben ez gyakorlatilag a négyötödét adta a tervezett összes adóbevételnek (2.062 millió Ft a 2.588 millió Ft-ból). Ezek az arányok 2015-ben is megmaradnak (a tervszámok: 2.188 millió Ft és 2.720 millió Ft). Az iparűzési adó mértéke a törvényi maximumon van: 2 %-os. A vonatkozó önkormányzati rendelet által teremtett kedvezmény viszonylag csekély, ebből következően éves szinten 10 millió Ft alatti az az összeg, amely e mentesség miatt nem kerül felszámításra.

A városban szintén évtizedes múltja van a magánszemélyek kommunális adójának. Itt az adómérték a 2015. évben lehetséges éves 28.624 Ft/adótárgy helyett 10.000 Ft. Tavaly az ebből származó bevétel 107 millió Ft volt, 2015-re pedig 111 millió Ft van beállítva.

Az újabban bevezetett adók közé tartozik az építményadó, mely a vállalkozásokat érinti (az 500 m² hasznos alapterület feletti épületrészekre vonatkozóan), és amelyből 2014-ben 312 millió Ft folyt be, idén pedig 313 millió Ft a tervezett bevétel. (Ebből adódóan ez a második legnagyobb önkormányzati adófajta; bár az összege így is csupán a hetede az iparűzésinek). Az építményadó éves mértéke a lehetséges 1.852 Ft/m²-rel szemben 600 Ft/m².

Szintén újnak tekinthető a 2012-től bevezetett idegenforgalmi adó, mely viszonylag jelentéktelen (mindkét évben 3 millió Ft) bevételt hoz. Itt a 505 Ft/napos törvényi lehetőséggel szemben alkalmazott mérték: 300 Ft/nap.

A talajterhelési díjat sem régóta rója ki az Önkormányzat. Igaz a kapcsolatos bevétel szinte elhanyagolható (100, illetve 150 eFt).

A gépjárműadót, illetve annak az önkormányzatot illető részét (40 %-ot) magasabb rendű jogszabály határozza meg. (Ebből 2014-ben 98 millió Ft bevétel származott, ez évben pedig 105 millió Ft a terv.)

Szólni kell az adófizetési fegyelemről: a 20 ezret megközelítő számú adóalany egy része nem teljesíti a kötelezettségét (a kötelezettségek kb. 30 %-a hátraléknak tekinthető). Az adósokkal szemben az utóbbi években egyre szigorúbban lépünk fel és így elértük, hogy folyamatosan csökkenő mértékű a be nem fizetett adókból meglévő kintlévőség.

Itt kell megjegyezni azt, hogy a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1/A. §-ának legutóbbi módosítását követően az „*önkormányzat az illetékességi területén rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethet be, melyet vagy amelyeket más törvény nem tilt*”. Ezzel a lehetőséggel élve nyilvánvalóan növelni lehetne az adóbevételeket, ám ennek a társadalmi hatása beláthatatlan volna.

V/2. Városfejlesztés

A 2011–2014. évi gazdasági program sok olyan fejlesztési elképzelést meghatározott, amelyek megvalósulására a megváltozott külső körülmények, illetve anyagi okok miatt nem került sor. Ezek egy része még ma is aktuális, és a megvalósulásában bízva itt kerülnek rögzítésre azok az önkormányzati szándékok, amelyeket a képviselő-testületnek a döntéseinél figyelembe kell vennie.

Kormányhatározat szerint az évtized végére 2x2 sávra bővül az M2 számú út Budapest és Vác között, valamint kialakításra kerül az M2 út 2x1 sávon Vác – Hont, Parassapuszta között. E beruházásokkal párhuzamosan városi szinten készen kell állnunk a kapcsolódó és illeszkedő úthálózattal és a megfelelő forgalomszervezéssel.

A külön szintű csomópontok kialakításának kiemelt jelentősége volna, a város jobb átjárhatósága miatt. Csak így képzelhető el a vasút két oldalán található területek haránt irányú összeköttetésének javítása.

Továbbra is cél a városi forgalom csillapítása. A megoldás egyik kiemelt részeként további körforgalmakat kell építeni; lehetőleg a vállalkozók finanszírozóként való bevonásával.

A városi utak felújítására az elmúlt években jórészt csak pályázati forrásokból jutott pénz, ám ez nem volt elegendő a közútjaink megfelelő színvonalának biztosítására. Különösen a külterületi utak rekonstrukciója halaszthatatlan.

Vác térsége és a teljes Dunakanyar közlekedésének megoldandó gondja az észak-déli irányú főutak és a Duna két partja közötti közúti kapcsolat hiányából következik. A folyó két oldala közötti kapcsolatot jelenleg a komp közlekedés biztosítja. A Budapesti Agglomeráció Területrendezési Tervéről (2005. évi LXIV tv.) szóló törvényben szerepel a híd, a helyének megjelölésével. A Vác térségében felépülő új híddal olyan közúti kapcsolat létrehozása szükséges, amely a város vonzáskörzetének igényei mellett a Dunakanyar forgalmát is szolgálja, illeszkedve az országos hálózatokhoz.

Amennyiben a város mellett híd épülne, úgy eleve újragondolható volna a kompnak a jelenlegi helyéről való átköltöztetése, illetve az új funkciójának megtalálása. (A kikötőnek a városközpontból való áthelyezése akkor is megoldásra váró téma, ha nem épül híd.)

A Dunakanyar déli kapuvárosa nemzetközi kikötő nélkül nehezen képzelhető el. Ennek megteremtése a Duna program kiemelt célja.

A Duna-parti EUROVELO kerékpárút fejlesztésével egyidejűleg abba be kell kötni a helyi kerékpárút-hálózat már meglévő elemeit, így létrejöhet Deákvár és Alsóváros bekapcsolása is e rendszerbe. A deákvári kapcsolatok kialakításánál az északi rácsatlakozásra felfűzhető a Vác-felső vasúti megálló, illetve az Iskolaváros is, míg az alsóvárosi nyomvonalra az alsóvárosi „intermodális” csomópont köthető.

Önkormányzati feladat a helyi tömegközlekedés fejlesztése. Az évtizedek óta működtetett rendszer felülvizsgálatra szorul. A buszállomány igen elavult, az üzemeltetési költség pedig nagyon magas. Új központi buszállomás kialakításával a helyi és a helyközi tömegközlekedési rendszer a jelenleginél jobban összekapcsolható volna.

A városközpont revitalizáció I. és II/1. ütemeinek (a Főtér és a Főutca egy részének) elkészültével, illetve a vasútállomás és környékének fejlesztésével e területek megújultak, felértékelődtek. A két fejlesztési terület között azonban, a Csányi körút és a vasút közötti terület rész megújulása (a Főutca-Főtér program következő II/2. ütemében) még várat magára. A fejlesztéssel szorosan összefügg – és ezzel egyidejűleg megtörténhet – több fejlesztés is:

- buszpályaudvar áthelyezése
- Senior tömb rendezése
- Naszály út 2. számú fűtőba történő bekötése
- rendőrség tömb rendezése.

A városközpont revitalizációhoz köthetően tovább kell folytatni a Március 15. téren lévő, túlnyomóan műemléki védettség alatt álló épületek felújítását. Fontos feladat ezen épületek kapcsán az ingatlanok értékéhez méltó hasznosítása, a helyi közösség hozzáféréseinek javítása.

Vác jelenlegi településszerkezete híven tükrözi és őrzi fejlődésének, szerves növekedésének egyes állomásait. A városfejlesztési koncepcióban megfogalmazott cél a városrészi öntudat, az emberek identitásérzésének az erősítése. Ennek fontos eszköze az alközpontok „főtereinek” kiépítése, hasonlóan a Március 15. térhez és az ahhoz kapcsolódó területekhez. A képviselő-testület hivatalosan is lehatárolta a városrészeket, és kijelölte a központokat. Az első környezetrendezési terv a Kálvin utca és környékének felújítására készült el. A tervezést folytatni kell, illetve el kell kezdeni a megvalósítást is.

Önkormányzati feladat a helyi építészeti és régészeti örökség védelme, felújítása és továbbfejlesztése: a műemlék és helyi védett épületek felújítása vagy ennek támogatása, illetve hasznosítása, a védett szobrok karbantartása, ütemezett restaurálása. Kiemelt cél a várterület fejlesztése, környezetrendezése is.

A várterület fejlesztésével szorosan összefügg a vár alatti térség, a Duna-part fejlesztése is. Ezen belül a déli szakasz (a „Duna-park”) rendezésével mód nyílna a váci Duna-part egy jelentős nagyságú elhanyagolt területének széppé, élhetővé tételére. A leendő park fő egységei: elsődlegesen a ferences templom alatt kialakítandó rendezvénytér (a mögöttes terület részleges rendezésével), másodsorban a számos szabadidős létesítményt felfűző déli gyalogostengely, harmadsorban pedig a kettő közt elterülő ligetes zöldfelület. A projekt célja egyrészt ezen térség szerves kapcsolatának megteremtése a természetvédelmi területtel, másrészt olyan közparki funkciók biztosítása a (meglévő bővítéseként), melyek révén a városi zöldfelület jelentősen növelhető.

A Duna-park megépítésével párhuzamosan felmerül a Liget tájrehabilitációjának igénye, annál is inkább, mert e terület rekreációs célú látogatása – a közhasználatú zöldfelületi rendeltetéséből adódóan, valamint a Hétkápolna miatt – igen jelentős.

A város életéhez szervesen hozzátartozik a korzózás. A jelenlegi korzó a város teljes szakaszán továbbvezetendő. A meglévő szakaszon szebb, korszerűbb utcabútorok szükségesek. A kisváci gyalogoszak kialakítása – amelynek jelentősége a túloldali gát visszabontásával megnő – elodáztatlan feladat. Kiemelt szempont a stációk (Zenepavilon, Országzászló) rendszerének folytatása.

Szintén a folyóparttal kapcsolatos célkitűzés, hogy – segítendő az eddig meglehetősen mostoha körülmények között sportolókat – vízisport központ épüljön az evezősök, valamint a kajakosok és a kenusok számára. Emellett a terület adottságai lehetővé teszik az ún. bérceónak-tárolás biztosítását (tekintettel a váci polgárok által igen nagy számban otthon tartott vízi eszközökre).

Kisvácon – kabinok és tusolók telepítésével – szabadstrand alakítható ki.

Érdekes színfoltja lehet a Duna-partnak egy szállodahajó megjelenése csakúgy, mint egy jachtkötő megépítése.

Uniók támogatás felhasználásával megvalósítás előtt áll Vác mobil árvízvédelmi rendszerének kivitelezése, melynek kapcsán a kiépült gát környezetének rendezését is el kell végezni.

Vácut jelentős a kavicsbányászat, mellyel összefüggésben a visszamaradó területeken tavak kialakítása történik, melyeknek használati módja városrendezési kérdés. Általában horgászegyesületek működnek e helyeken, de a tavakat rekreációs parkként is hasznosítani lehetne: csónakázási és fürdési célokra.

Kiemelt helyen lévő városi épületegyüttesek várnak felújításra, funkciójuk megtalálására, és ezzel szintén foglalkozni kell a városfejlesztés kapcsán:

- Városháza melletti tömb – irgalmas rendi kórház
- Testvérvárosok háza és piac
- középkori pincék
- Karacs Teréz Kollégium épülete
- börtön tömb
- a volt rendőrség és strand tömbje

Városfejlesztési feladat a meglévő intézmények felújítása, fejlesztése is.

A Madách Imre Művelődési Központ komplett felújítására és a környék rendezésére volna szükség, beleértve az intézmény mellett park megújítását és a parkolási lehetőségek javítását is.

A három váci közgyűjtemény: a Katona Lajos Városi Könyvtár, a Váci Levéltár és a Tragor Ignác Múzeum évek óta közösen vesz részt a város kulturális életében. A könyvtár épülete felújításra szorul, környezete (Lovarda és környéke) pedig teljes rendezésre vár.

„Barnamezős beruházásban” megoldandó problémák:

- Vágóhíd (lakásépítési területként hasznosítató)
- Forte és Masterpiece (lakásépítési területként hasznosítató) fontos kapcsolódó szempont a Gombás patak rehabilitációja, valamint az ún. ipari gyűjtőút átvezetése a területen vagy amellet)
- Híradás (lakásépítési területként hasznosítató)
- C telep (Logisztikai központ, illetve raktárbázis létesítése a hasznosítás iránya. Jelenleg kusza „bódé város” van a területen. Át kell épülnie, hiszen egyrészt az iskolaváros szomszédságában van, másrészt itt „kezdődik” a város, tehát egyfajta kapuként is funkcionál.)
- GE elhagyott területe.

A Híradó laktanya 28 hektár nagyságú. A hatályos rendezési terv szerint ez a terület a város egyetlen jelentős fejlesztési iránya. A projekt célja: e térség szerves kapcsolatának megteremtése a várossal, egyben az északi városrész közlekedésének megoldása (a rendezési terv szerint). A fejlesztési irány: komplex szociális, kulturális és szolgáltató központ létrehozása.

Nem fejeződött még be az iskolaváros teljes kialakítása; szükséges még ott további területek megszerzése, kisajátítása, ingatlanok vásárlása, kiszolgáló és új létesítmények kialakítása: „iskolaváros kapuja”, versenyuszoda, edzőterem, bolt, posta, stb. Nélkülözhetetlen a térrendezés és fontos feladat a terület szerves kapcsolatának megteremtése a Dunával. Egyelőre nem teljesen megoldott a terület közlekedése: hiányzik a Vác-felső vasúti megálló, emellett cél: a lágy közlekedési módok (kerékpáros, gyalogos) bekapcsolása.

A régi vásártér egy sűrűn lakott terület közelében van, és a funkciója zavarja a lakók nyugalma. A területről sport- és szabadidőközpont alakul ki. A rendezési terv kijelölte a vásártér új helyét. Ezzel összefüggésben kiemelten fontos kapcsolódó elem a külön szintű vasúti-közúti összeköttetés biztosítása.

A város közműellátottsága megfelelő színvonalú. Ezzel együtt is elodázhatatlan az infrastrukturális koncepció elkészítése, melyben kiemelt szerepet kell kapjon a megújuló energiafajták felhasználási lehetőségeinek vizsgálata.

A panelprogramot az eddiginél intenzívebben kell folytatni. Ennek során – helyzetelemzés céljából – hőfényképes eljárással át kell vizsgálni az összes panel lakótömböt, illetve fontos tanulmányozni azt is, hol vannak gépészeti problémák. Az össze nem érő módon épült tömböket utcásítani kell, illetve meg kell oldani a garázsproblémát, a zöldterületek fenntartását.

Napjainkban Magyarországon jelentős erdősítési törekvéseket figyelhetünk meg. A kapcsolódó elv szerint: „Ne a város növekedjen az erdőben, hanem az erdő a városban”. A vonatkozó fejlesztési programokban nem csak az erdőkről, hanem a településeken átvezető fasorokról, vasút melletti védősávokról is szó van. Ez a projekt Vácra is sikeresen volna alkalmazható.

Ezzel az üggyel párhuzamosan futhat a zöldprogram, melynek fő összetevői: a városi parkok rekonstrukciója, újak építése (kiemelten az iskolavárosban) és a „Virágos Vác” mozgalom folytatása.

A város területén található turistautak száma igen jelentősnek mondható. Természetesen kiemelt feladat a bakancsos, a kerékpáros, valamint a lovas útvonalak kijelölése, azok folyamatos javítása, infrastruktúrájának fejlesztése. A meglévő tanösvények karbantartása, valamint továbbépítése a város csodálatos természeti környezetének megismerését szolgálja.

VI. Összegezés

A 2015–2019-es ciklus gazdálkodása sem lesz könnyű. Azt mindenesetre tényként rögzíthetjük, hogy az előző évek Önkormányzatot érintő generális változásait kezelni tudtuk és megfelelően reagáltunk a kihívásokra. Mára kialakult az a rendszer, létrejöttek azok a keretek, melyben a tevékenységünket végezzük. E struktúra meghatározó elemei:

- csökkenő önkormányzati feladat- és hatáskörök
- jelentősen átalakult intézményi struktúra
- a feladatfinanszírozásra áttérés nem jelent többletforrást
- pályázati források növekvő szerepe

Ebben a helyzetben sem lehet más az Önkormányzat célja, mint a folyamatos és fenntartható fejlődés, melyhez meg kell találnia a szükséges forrásokat. A növekedés igénye mellett rövid- és hosszú távon is maximálisan figyelembe kell venni az egyensúly követelményét.